



EUROPOS PARLAMENTAS

2009–2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

A7-0218/2011

1.6.2011

PRANEŠIMAS

dėl Europos miestų darbotvarkės ir jos ateities vykdant sanglaudos politiką
(2010/2158(INI))

Regioninės plėtros komitetas

Pranešėjas: Oldřich Vlasák

PR_INI

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	13
TRANSPORTO IR TURIZMO KOMITETO NUOMONĖ	18
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	23

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl Europos miestų darbotvarkės ir jos ateities vykdant sanglaudos politiką (2010/2158(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos XVIII antraštinę dalį,
- atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1083/2006, nustatantį bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo¹,
- atsižvelgdamas į 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo²,
- atsižvelgdamas į 2006 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimą (EB) Nr. 702/2006 dėl Bendrijos sanglaudos politikos strateginių gairių³,
- atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 397/2009, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo nuostatas, susijusias su investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą būstuose tinkamumu finansuoti⁴,
- atsižvelgdamas į 2010 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1233/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 663/2009 dėl ekonomikos gaivinimo, teikiant Bendrijos finansinę paramą energetikos srities projektams, programos sukūrimo⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. vasario 21 d. rezoliuciją dėl tolesnės veiklos, susijusios su teritorine darbotvarke ir Leipcigo chartija. Europos teritorijų vystymo ir teritorinės sanglaudos veiksmų programa⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. spalio 21 d. rezoliuciją dėl valdymo ir partnerystės nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis ir regioninės politikos projektų pagrindo⁷,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl sanglaudos politikos miestų aspekto naujuoju programavimo laikotarpiu⁸,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 24 d. rezoliuciją dėl Žaliosios knygos apie teritorinę

¹ OL L 210, 2006 7 31, p. 25.

² OL L 210, 2006 7 31, p. 1–11.

³ OL L 291, 2006 10 21, p. 11.

⁴ OL L 126, 2009 5 21, p. 3.

⁵ OL L 346, 2010 12 30, p. 5.

⁶ OL C 184 E, 2009 8 6, p. 95.

⁷ OL C 15 E, 2010 1 21, p. 10.

⁸ OL C 117 E, 2010 5 6, p. 73.

sanglaudą ir diskusijų dėl būsimos sanglaudos politikos reformos eigos¹,

- atsižvelgdamas į savo 2010 m. gegužės 20 d. rezoliuciją dėl sanglaudos politikos indėlio siekiant Lisabonos ir 2020 m. ES strategijos tikslų²,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. spalio 7 d. rezoliuciją dėl ES sanglaudos ir regioninės politikos po 2013 m.³,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento paskelbtą *ad hoc* pažymą „Tolesnė veikla, susijusi su teritorine darbotvarke ir Leipcigo chartija. Europos teritorijų vystymo ir teritorinės sanglaudos veiksmų programa“,
- atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (COM(2010) 2020),
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 9 d. Komisijos penktąją ataskaitą dėl ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ir sanglaudos politikos ateities,
- atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 9 d. Komisijos komunikatą „Penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos išvados. Sanglaudos politikos ateitis“ (COM(2010)0642),
- atsižvelgdamas į 2010 m. balandžio mėn. Komisijos apibendrinamąją ataskaitą „2000–2006 m. sanglaudos politikos programų, kurios buvo bendrai finansuojamos ERPF, baigiamasis vertinimas (pirmasis ir antrasis tikslai)“,
- atsižvelgdamas į 2010 m. birželio mėn. Komisijos ataskaitą „2000–2006 m. sanglaudos politikos programų baigiamasis vertinimas. Bendrijos iniciatyva URBAN“,
- atsižvelgdamas į 2010 m. gegužės 26 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) nuomonę dėl būtinybės kompleksiskai vykdyti miestų regeneraciją⁴,
- atsižvelgdamas į 2010 m. birželio 9–10 d. Regionų komiteto nuomonę „Miestų regeneravimo svarba Europos miestų plėtros ateičiai“⁵,
- atsižvelgdamas į „ES teritorinę darbotvarkę: konkurencingesnės įvairių regionų Europos link“ (Teritorinė darbotvarkė) ir Leipcigo tvarytųjų Europos miestų chartiją (Leipcigo chartija), priimtas 2007 m. gegužės 24–25 d. Leipcige vykusiame neoficialiame ministrų, atsakingų už erdvinį planavimą ir miestų plėtrą, susitikime,
- atsižvelgdamas į Toledo deklaraciją, priimtą 2010 m. birželio 22 d. Tolede vykusiame neoficialiame ministrų, atsakingų už miestų plėtrą, susitikime,
- atsižvelgdamas į generalinių direktorių, atsakingų už miestų plėtrą, poziciją dėl Komisijos

¹ OL C 117 E, 2010 5 6, p. 65.

² Priimti tekstai, P7_TA(2010)0191.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0356.

⁴ OL C 21, 2011 1 21, p. 1.

⁵ OL C 267, 2010 10 1, p. 25.

komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos išvados. Sanglaudos politikos ateitis“ (COM(2010) 642/3),

- atsižvelgdamas į 2010 m. vasario 22–24 d. Barselonoje vykusio Europos vietos valdžios atstovų aukščiausiojo lygio susitikimo „Vietos valdžia – svarbiausia veikėja naujoje Europoje“ išvadas,
 - atsižvelgdamas į Europos Komisijos inicijuotą ir remiamą Merų paktą,
 - atsižvelgdamas į Komisijos prašymu parengtą nepriklausomą ataskaitą „Reformuotos sanglaudos politikos darbotvarkė“ (Fabrizio Barcos ataskaita, 2009 m.),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą ir į Transporto ir turizmo komiteto nuomonę (A7-0218/2011),
- A. kadangi ES būdinga policentrinė plėtra ir skirtingų dydžių miestų teritorijų įvairovė, o jos miestų kompetencijos sritys ir ištekliai įvairiarūšiai; mano, kad būtų sunku nustatyti bendrą miestų teritorijų ir, apskritai, miesto apibrėžtį remiantis vien tik statistiniais kriterijais, nes sudėtinga viena apibrėžtimi aprėpti įvairių padėčių valstybėse narėse ir regionuose, todėl laikosi nuomonės, kad valstybės narės pačios turėtų nustatyti privalomą miestų teritorijų apibrėžtį, taip pat nustatyti šias teritorijas laikydamosi subsidiarumo principo ir remdamosi bendrais europiniais rodikliais; kadangi reikėtų panagrinėti, kaip pritaikius funkcinį požiūrį būtų galima nustatyti standartinę miesto apibrėžtį ir taip sukurti aiškia teisinę miesto aspekto Sąjungos politikoje apibrėžtį; kadangi, ypač kalbant apie sanglaudos politiką, taip pat būtų naudinga turėti funkcinio požiūriu grindžiamą miesto aspekto apibrėžtį,
- B. kadangi ES, įgyvendindama savo kryptį politiką, padeda užtikrinti tvarią miestų teritorijų plėtrą, ir kadangi reikėtų turėti mintyje tai, kad laikantis subsidiarumo principo turėtų būti apibrėžta ne tik nacionalinė miestų politika, bet ir Europos miestų politika,
- C. kadangi miestai aktyviai padeda formuluoti ES politikos kryptis ir atlieka svarbų vaidmenį sėkmingai įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ ir kadangi neatsižvelgus į ES politikos kryptį, ypač sanglaudos politikos, miestų aspektą būtų pakenkta strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimui,
- D. kadangi miestai turi unikalų architektūros ir kultūros potencialą, taip pat dideles socialinės integracijos galimybes ir kadangi miestai, saugodami kultūrų įvairovę ir išlaikydami nuolatinį centro ir atokių vietovių ryšį, prisideda prie socialinės pusiausvyros užtikrinimo,
- E. kadangi remiantis iniciatyvų URBAN patirtimi, veiksmai miestų srityje buvo integruoti į konvergencijos ir regioninio konkurencingumo bei užimtumo tikslų 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu reguliavimo sistemą; kadangi įtraukus tam tikrus aspektus neabejotinai padidėjo miestų galimybės gauti finansavimą; kadangi, siekiant sutelkti išteklius, aiškiai apibrėžti miestų plėtros tikslai turėtų būti nurodyti veiklos programose,

- F. kadangi SESV apibrėžtas tvirtesnis ir plačiau taikomas subsidiarumo principas, taip pat daugiapakopis valdymas ir aiškiau apibrėžtas partnerystės principas – tai pagrindiniai elementai siekiant teisingai įgyvendinti visas ES politikos kryptis ir kadangi atitinkamai reikia sustiprinti vietos ir regioninių valdžios institucijų išteklių ir kompetencijos panaudojimą,
- G. kadangi dėl per pastaruosius kelerius metus kilusios ekonomikos krizės dar labiau išaugo skirtumai ir socialinė atskirtis didelėse didmiesčių pakraščiuose; kadangi, norint įveikti krizę, vietos valdžios institucijos turėtų sugebėti įgyvendinti praktines priemones, kuriomis būtų kovojama su skurdu ir remiama socialinė sanglauda ir užimtumas,
- H. kadangi įgyvendinant vystymosi centrų politiką, kuri grindžiama ekonominės veiklos skatinimu miestuose, daugeliu atveju nepavyko sukurti pakankamai traukos, todėl padarytas ribotas poveikis aplinkinėje teritorijoje ir nebuvo prisidėta siekiant integruotos plėtros,
- I. kadangi kai kuriuose miestų rajonuose, nepaisant jų gerovės ir ekonominės galios, gali būti konkrečių problemų, pvz., didelės socialinės nelygybės, skurdo, atskirties ir aukšto nedarbo lygio problemų, kurias teikiant paramą pagal sanglaudos politiką galima būtų sumažinti ir išspręsti,
- J. kadangi supaprastinus politikos, įskaitant kontrolės ir audito mechanizmų, įgyvendinimą būtų padedama gerinti veiksmingumą, mažinti klaidų lygį, pakeisti politikos struktūrą, kad ji būtų patogesnė taikyti, ir padidinti regimumą; ir kadangi toliau reikėtų dėti pastangas siekiant supaprastinimo, taip pat reikėtų supaprastinti nacionalines ir regionines procedūras, kad miestų teritorijų atstovai galėtų geriau orientuotis ir valdyti Europos lėšų panaudojimą,

Su miestų aspektu susijusios aplinkybės

1. pažymi, kad Europos miestų darbotvarkė apima ES politikos kryptis, visų pirma sanglaudos politikos, miestų aspektą ir tarpvyriausybines Europos lygmens pastangas koordinuoti valstybių narių miestų politikos kryptis, pastarojo tikslo siekiama rengiant neoficialius ministrų susitikimus, kuriuos koordinuoja paeiliui Tarybai pirmininkaujančios valstybės ir kuriuose aktyviai dalyvauja Komisijai; atsižvelgdamas į tai, mano, kad vietos valdžios institucijos turėtų būti geriau informuojamos ir turėtų aktyviau dalyvauti tarpvyriausybines krypties veikloje; rekomenduoja, kad abu lygmenys glaudžiau koordinuotų savo veiksmus ir kad vietos valdžios institucijos aktyviau dalyvautų procese; pabrėžia poreikį gerinti administracinių institucijų sprendimų ir veiksmų koordinavimą Europos ir nacionaliniu lygmenimis;
2. atkreipia dėmesį į tai, kad buvo patvirtinta Toledo deklaracija ir Toledo informacinis dokumentas dėl miestų atgaivinimo; pritaria, kad reikia užtikrinti daugiau nuoseklumo ir koordinavimo siekiant numatyti bendrą darbo programą arba Europos miestų darbotvarkę; palankiai vertina tai, kad ministrai pabrėžė poreikį stiprinti bendradarbiavimą su Europos Parlamentu ir veiksmų koordinavimą, taip pat tikslą stiprinti miestų aspektą įgyvendinant sanglaudos politiką ir skatinti tvarią miestų plėtrą bei integruotą požiūrį sutvirtinant ir kuriant priemones, kuriomis visais lygmenimis įgyvendinama Leipcigo chartija; pritaria valstybių narių ir Komisijos pastangoms tęsti Marselio procesą ir įgyvendinti tvarių

Europos miestų orientacinę sistemą; susidomėjęs stebi orientacinės sistemos bandymo etapo pradžią; tačiau apgailestauja, kad miestai nepakankamai dalyvauja šiuose procesuose; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad nedalyvaujantiems miestams būtų suteikta daugiau informacijos apie šį procesą, ir informuoti Parlamentą apie tolesnę raidą;

3. pabrėžia ne tik svarbų sanglaudos politikos priemonių indėlį plėtojant miestų teritorijas, bet ir didelį daugelio kitų ES politikos krypčių (pvz., aplinkos, transporto ir energetikos) ir programų poveikį miestų plėtrai; pabrėžia, kad svarbu geriau suprasti politikos krypčių poveikį teritorijoms, ir ragina tobulinti miestų darbotvarkę nustatant ES politiką; dar kartą ragina Komisiją tęsti sektorių politikos krypčių teritorijoms daromo poveikio vertinimą ir išplėsti nustatytus poveikio vertinimo mechanizmus; atsižvelgdamas į tai, pritaria Penktoje ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitoje išdėstytoms mintims ir darbui, kurį atliko Europos teritorijų planavimo stebėjimo tinklas (angl. ESPON);

Vietos poreikiai ir (arba) Europos prioritetai

4. pabrėžia, kad dažniausiai būtent dėl miestų teritorijų pavyksta įgyvendinti ES politikos kryptis vietos lygmeniu; pabrėžia, kad miestų teritorijose, kuriose gyvena 73 proc. Europos gyventojų, sukuriama apie 80 proc. ES BVP ir suvartojama iki 70 proc. Sąjungos energijos ir kad jos, be kita ko, dėl MVĮ veiklos yra inovacijų, žinių ir kultūros centrai, taigi labai prisideda prie ekonomikos augimo; pažymi, kad tik tie miestai, kuriuose teikiamos aukštos kokybės paslaugos ir kuriuose yra tinkama infrastruktūra, gali pritraukti ir skatinti pažangią, didelę pridėtinę vertę turinčią veiklą; atkreipia dėmesį į tai, kad, kita vertus, joms tenka ekonomikos našumo sąnaudos (miestų plėtimasis, koncentracija, spūstys, tarša, žemės naudojimas, klimato kaita, energetinis nesaugumas, būsto krizė, erdvinis susiskaidymas, nusikalstamumas, migracija ir kt.) ir poveikį daro dideli socialinės pusiausvyros sutrikimai (didelis nedarbas, socialinis nesaugumas ir atskirtis, socialinis susipriešinimas ir kt.), todėl kyla pavojus jų, kaip augimo varomųjų jėgų, vaidmeniui; pabrėžia, kad ne tik ekonominė, bet ir socialinė bei ekologinė miestų teritorijų raida daro didelę įtaką aplinkinėms teritorijoms, ir mano, kad siekiant sustiprinti miestų vaidmenį pagal miestų darbotvarkę reikia siekti plėtoti tvarias, pažangias ir įtrauktį skatinančias investicijas; todėl mano, kad bendri su ES miestų teritorijomis susiję išipareigojimai yra aiškiai pagrįsti siekiant sumažinti horizontalųjų augimo ir vystymosi poveikį ir tuo pat metu spręsti problemas, susijusias su aplinkos tvarumu ir socialine sanglauda;
5. atkreipia dėmesį į tai, kad subsidiarumo principas apima miesto transporto paslaugas; vis dėlto pabrėžia, kad Europos masto bendradarbiavimas, koordinavimas ir finansavimas sudarytų galimybes vietos valdžios institucijoms spręsti uždavinius, kurių joms kyla, ypač transporto srityje;
6. laikosi nuomonės, kad bendras Europos, nacionalinių ir vietos vyriausybių tikslas yra iki galo pasinaudoti miestų teritorijų indėliu į ES ekonomikos augimą ir išlaikyti arba gerinti jų, kaip gerų vietų gyventi, savybes; pabrėžia, kad, nors šis tikslas yra bendras, konkrečios priemonės, taikomos siekiant šio tikslo, gali skirtis atsižvelgiant į vietą; pažymi, kad dėl istorinių 20 a. antrosios pusės įvykių kai kurie regionai ir miestai apskritai turės siekti įvairesnių prioritetų, įskaitant konvergenciją, todėl laikosi nuomonės, jog reikia užtikrinti pakankamai lankstumo, suteikiant galimybę konkrečiose miestų teritorijose ieškoti jų

poreikius geriausiai atitinkančių sprendimų, kurie būtų pritaikyti prie makro- ir mikroaplinkos, taip pat prie plėtros aplinkybių;

7. rekomenduoja, kad sanglaudos politikos miestų aspektas, kuris grindžiamas strateginiu tikslu skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą, būtų sutelktas į tris tikslus pirma, padėti miestų teritorijoms plėtoti savo pagrindinę fizinę infrastruktūrą, kuri ypač svarbi augimui, siekiant visapusiškai pasinaudoti jų galimu indėliu į Europos ekonomikos augimą, ekonomikos pagrindo įvairinimą ir energijos ir aplinkos tvarumą, ypač siekiant išlaikyti ir pagerinti oro kokybę miestų centruose, nedarant žalos upėms; antra, padėti miestų teritorijoms modernizuoti savo ekonominius, socialinius ir su aplinka susijusius aspektus, sumaniai investuojant į infrastruktūrą ir paslaugas, grindžiamas technologijų pažanga ir glaudžiai susijusias su konkrečiais regionų poreikiais; trečia, atkurti miestų teritorijas vėl panaudojant pramoninius objektus ir užterštą žemę ir atsižvelgti į tai, jog reikia užtikrinti miesto ir kaimo vietovių sąsajas, kad būtų skatinama integracinė plėtra laikantis strategijos „Europa 2020“;
8. nurodo didelį infrastruktūros investicijų modernizavimo potencialą panaudojant pažangias technologijas, kurios padėtų išspręsti nuolatinės miestų valdymo, energijos, vandens tiekimo ir naudojimo valdymo, transporto, turizmo, būsto, švietimo, sveikatos ir socialinės rūpybos, visuomenės saugos ir kt. problemas taikant pažangesnės miestų plėtros principą; mano, kad tokias informacinių ir ryšių technologijų (IRT) infrastruktūros investicijas galima laikyti tikru ekonomikos augimo ir naujovėmis pagrįstos ekonominės veiklos varikliu, sutelkiančiu viešųjų ir privačiųjų investicijų elementus, kuriais gali būti siekiama sukurti naują verslumą, tvarių darbo vietų ir pasiekti pažangų augimą laikantis Europos strategijos „Europa 2020“ ir ypač įgyvendinant pažangių miestų inovacijų partnerystę;
9. pabrėžia, kad intelektinių transporto sistemų taikymas labai padės gerinti energijos vartojimo efektyvumą, viešojo sektoriaus saugą ir saugumą, ir ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad intelektinės sistemos būtų naudojamos koordinuotai ir veiksmingai visoje Sąjungoje, ypač miestų teritorijose; atkreipia dėmesį į tai, kad ypač miestai gali labai prisidėti siekiant kovoti su klimato kaita panaudojant, pvz., pažangias vietas viešojo transporto sistemas, atnaujinant pastatus, kad jie būtų efektyvūs energijos vartojimo požiūriu, ir tvariai planuojant miestų rajonus, kad sumažėtų atstumai iki darbo vietos ar miesto paslaugų ir t. t.; Atsižvelgdamas į tai, remia iniciatyvą CIVITAS ir Merų paktą; pabrėžia, kad svarbu panaudoti turimas lėšas siekiant įgyvendinti veiksmų programas ir skatinti išnaudoti vietos atsinaujinančiosios energijos potencialą, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad ateityje šios dvi iniciatyvos būtų atnaujintos;
10. pabrėžia sanglaudos politikos svarbą siekiant skatinti socialines naujoves miestų teritorijose, ypač rajonuose, kuriuose nepalankios sąlygos, kad būtų didinama vidaus sanglauda ir žmogiškasis kapitalas taikant įtrauktį ir dalyvavimą skatinantį požiūrį, tiek teikiant mokymo ir švietimo paslaugas (ypač jauniems žmonėms), tiek numatant galimybes pasinaudoti mikrokreditais arba siekiant skatinti socialinę ekonomiką;

Daugiapakopis valdymas ir partnerystės principas

11. pakartoja savo nuomonę, kad vienas iš Lisabonos strategijos trūkumų buvo gerai veikiančio daugiapakopio valdymo stoka ir nepakankamas regioninių ir vietos valdžios institucijų bei pilietinės visuomenės dalyvavimas planuojant, įgyvendinant ir vertinant

strategiją ir teikiant informaciją apie ją; pabrėžia poreikį gerinti strategijos „Europa 2020“ valdymo sistemą ir užtikrinti didesnę suinteresuotųjų šalių integraciją visais etapais;

12. ragina Komisiją būsimoje reglamentuose užtikrinti, kad valstybės narės oficialiai įtrauktų pagrindinių miestų teritorijų politinius lyderius ir vietos bei regionų valdžios institucijų asociacijas visais sprendimų dėl sanglaudos politikos priėmimo etapais (strateginio planavimo, apibrėžiant, kas yra vystymosi ir investicijų partnerysčių sutartys, ir derantis dėl jų), tai būtų galima padaryti, pvz., užmezgant naujų formų partnerystę, pvz., sudarant kiekvienai valstybei narei pritaikytus teritorinius paktus; ragina Komisiją skatinti miestų ir vietos administracijų mokymus siekiant suteikti informacijos apie miestų politikos programas ir iniciatyvas, taip pat ragina vietos valdžios institucijas pagal savo specialias plėtros strategijas parengti konkrečias veiksmų programas; laikosi nuomonės, kad tai vienintelis būdas siekiant atsižvelgti į vietos poreikius ir tuo pat metu užkirsti kelią strateginių tikslų ir sprendimų suskaidymui;
13. mano, kad reikėtų sustiprinti vietos veiksmų planų ir regioninių (nacionalinių) pagrindinių programų sąsają; pritaria Komisijos pasiūlymui padidinti vietos plėtros metodo svarbą įgyvendinant sanglaudos politiką, t. y. pasitelkti LEADER tipo paramos grupes ir veiksmų planus;
14. pabrėžia, kad miestų teritorijos nėra izoliuoti regionų elementai, tad jų plėtra turi būti glaudžiai susieta su jas supančiomis funkcinėmis, priemiesčių arba kaimo teritorijomis; siekia, kad būtų aiškiau apibrėžtos konkrečios sąlygos, pvz., didmiesčių teritorijų, miestų regionų ir aglomeracijų, kurių funkcijos glaudžiai tarpusavyje susijusios; mano, kad daugiapakopis valdymas, regioninis planavimas ir partnerystės principas yra veiksmingiausios priemonės, galinčios apsaugoti plėtros politiką nuo skilimo į sektorius ir susiskaldymo; vis dėlto primena, kad ne visada užtikrinama vidaus sąveika; ragina Komisiją paraginti valstybes nares ypač skatinti ryšius ir gerosios praktikos, susijusios su kaimo ir miesto strategijomis, mainus ir planuojant dokumentus išryškinti miesto ir kaimo aspektus siekiant užtikrinti gerus kaimo ir miesto ryšius;
15. pabrėžia, kad tarpvalstybinis, tarptautinis bendradarbiavimas ir iniciatyva URBACT atlieka svarbų vaidmenį stiprinant miestų ryšius, keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais ir ieškant novatoriškų sprendimų; pažymi, kad Europos miestų bendradarbiavimas visiškai atitinka trečiąjį tikslą (Europos teritorinis bendradarbiavimas); mano, kad 2014–2020 m. laikotarpiu turėtų būti labiau atsižvelgiama į teritorinio bendradarbiavimo tikslo miestų aspektą; ragina miestus dalyvauti tarpregioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo tinklų veikloje; mano, kad remiami tinklai turėtų būti susieti su tikrais plėtros projektais, ir ragina Komisiją plėsti platformas, kad būtų galima taikyti eksperimentinį miestų atgaivinimo ir plėtros metodą; mano, kad eksperimentuoti būtų ypač naudinga turint mintyje ESF, kai bendra teritorinė strategija galėtų papildyti konkrečioms gyventojų grupėms taikomą metodą;
16. pabrėžia, kad miestų atgaivinimas ir integravimas galėtų sudaryti sąlygas naujai miestų bendrystei, kai susivienytų visos suinteresuotosios šalys, dalyvaujančios miesto kūrimo procese; bendrystė būtų ir toliau grindžiama bendru sutarimu ir oficialiai kuriama taikant naujų formų valdymą, kai socialiniai ir pilietiniai tinklai atlieka svarbų vaidmenį siekiant bendro tikslo patobulinti, atgaivinti ir iš naujo atrasti esamą miestą, visapusiškai

pasinaudojant žmogiškaisiais, socialiniais, materialiais, kultūriniais ir ekonominiais ištekliais, kurie buvo vystomi daugelį metų, nukreipiant juos į miestų, kurie būtų tvarkomi veiksmingai, novatoriškai, pažangiai, tvariau ir socialiai integruotu būdu, statybą;

17. pakartoja savo raginimą Komisijai sukurti mainų programą „Erasmus“ išrinktiesiems vietos ir regionų atstovams siekiant paskatinti perduoti gerą patirtį strateginės vietos ir miestų plėtros srityje;

Įgaliojimų perdavimas

18. pabrėžia, kad išrinkti vietos valdžios institucijų atstovai yra tiesiogiai politiškai atskaitingi už strateginių sprendimų priėmimą ir viešųjų išteklių investavimą; atsižvelgdamas į tai mano, kad valstybės narės šioms institucijoms turėtų užtikrinti pakankamus biudžeto išteklius; todėl, norint įgyvendinti sanglaudos politikos ir strategijos „Europa 2020“ tikslus, išrinkti vietos institucijų atstovai turi būti įpareigoti dalyvauti strateginių sprendimų priėmimo procese, aktyviai dalyvauti rengiant veiklos programas ir plačiai naudotis galimybe perduoti įgaliojimus įgyvendinant ir vertinant sanglaudos politiką, tačiau nepakenkti finansinei valdymo institucijų ir valstybių narių atsakomybei; pabrėžia, kad vietos valdžios institucijų prioritetas yra piliečių gerovė ir gyvenimo kokybė, todėl piliečiai kartu su visomis suinteresuotosiomis šalimis turi dalyvauti vietos plėtros strategijose;
19. rekomenduoja kitu programavimo laikotarpiu įgyvendinant miestų aspektą nacionaliniu lygmeniu pasinaudoti viena iš šių galimybių: konkrečių miestų teritorijų valdomomis nepriklausomomis veiklos programomis, bendromis veiklos programomis, skirtomis konkrečių valstybių narių miestų teritorijoms, visuotinėmis subsidijomis ar specialiomis regionų veiklos programomis, kuriose apibrėžta miestams skirtų priemonių ir išteklių paskirtis; pripažįsta, kad ateityje svarbu parengti konkrečias veiklos programas tam tikroms miestų vietovėms, siekiančioms išnaudoti savo vystymosi potencialą;
20. atsižvelgiant į tai, kad urbanizacijos lygis ir dominavimas labai skiriasi visoje ES, ypač ten, kur vyrauja kaimo vietovės ir urbanizacija neišplėtotą, rekomenduoja, kad dėl miestų politikos veiksmams skiriamų išteklių dalies, taip, kaip tai daroma dėl veiklos programų bendro turinio ir prioritetų, spręstų programų kūrėjai, veikiantys atitinkamo regiono vardu;

Integruotas strateginis planavimas

21. pritaria integruoto strateginio planavimo principams, nes jie gali padėti vietos valdžios institucijoms pereiti nuo pavienių projektus apimančio mąstymo prie sektorių apimančio strateginio mąstymo, kad jos galėtų panaudoti savo plėtros potencialą; pabrėžia šio principo „iš apačios į viršų“ pridėtinę vertę ir naujovišką pobūdį, ypač rajonuose, kuriose nepalankios sąlygos, nes užtikrinant visų vietos suinteresuotųjų asmenų dalyvavimą sudaromos galimybės geriau patenkinti realius vietovės poreikius ir atsižvelgti į išteklius; kartu apgailestauja dėl neaiškios bendros apibrėžties, kuri oficialiai taikoma tik keletu atvejų; ragina Komisiją paskatinti valstybes nares užtikrinti paramą vietos administracinių gebėjimų vykdant integruotą strateginį planavimą tobulinimui;
22. mano, kad miestų teritorijos turi atlikti esminį vaidmenį įgyvendinant makroregionines strategijas ir kuriant funkcinius geografinius vienetus;

23. ragina Komisiją parengti studiją, kurioje būtų palyginta naujausia pavienių valstybių narių integruoto strateginio planavimo patirtis, ir, remiantis jos išvadomis, parengti konkrečias ES integruotos miestų plėtros planavimo gaires, kuriose būtų paaiškinamas minėtų planų ir kitų planavimo dokumentų ryšys ir pagal kurias būtų skatinama veiksminga ir teisiškai reguliuojama partnerystė, įskaitant tarpvalstybinę miestų partnerystę; ragina Komisiją nustatyti teisiškai privalomą įpareigojimą vykdyti integruotą miestų planavimą, jei bendrai finansuojamiems projektams naudojamos ES lėšos; ragina valstybių narių vietos valdžios institucijas inicijuoti naują viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir naujoviškas miestų infrastruktūros plėtros strategijas tam, kad būtų pritraukta investicijų ir paskatinta įmonių veikla; ragina geriau koordinuoti vietos ir regionų administraciją, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos naujai miestų ir kaimų teritorijų partnerystei, taip pat mažų, vidutinių ir didelių miestų partnerystei siekiant užtikrinti darnų regionų vystymąsi; kartu ragina Komisiją teikti daugiau techninės pagalbos siekiant geresnio integruoto vystymosi planavimo, dalyvaujamojo politikos formavimo ir strateginės miestų plėtros;
24. pritaria Komisijos minčiai apie būsimą bendrą strateginę programą, kaip bendrais bruožais aptarta Penktosios sanglaudos ataskaitos išvadose, kuri sudarytų galimybes skatinti fondų sąveiką, ypač siekiant persvarstyti miestų teritorijų ir kaimo vietovių bei priemiesčių sąsajas; pabrėžia horizontaliojo ir integruotojo požiūrio į sanglaudos politiką pridėtinę europinę vertę ir šiuo tikslu ragina užtikrinti, kad būtų daugiau sąveikos su energetikos, aplinkos ir transporto politika, nes tai būtų ypač naudinga miestų ir priemiesčių teritorijoms, kurioms kyla didelių iššūkių šioje srityje;
25. dar kartą kartoja, kad mano, jog integruotos miestų plėtros projektų rengimas bus veiksmingas tik tada, kai bus skiriama pakankamai išteklių konkrečioms miestų politikos veiksmams atlikti, todėl rekomenduoja sutelkti turimus išteklius konkrečioms veiksmams atlikti; siūlo nustatyti mažiausią pagalbos skurdiems priemiesčių rajonams intensyvumo dydį tam tikru programavimo laikotarpiu;

Visapusiškas finansų planavimas

26. pabrėžia, kad neišvengiamos griežtos taupymo priemonės Europos Sąjungoje visais valdymo lygmenimis lėmė precedento neturinčią įtampą skiriant viešąsias lėšas, įskaitant strategines investicijas, skirtas ekonominiam vystymuisi; laikosi nuomonės, kad siekiant pagerinti investicijų efektyvumą, reikia geriau koordinuoti visus turimus viešuosius išteklius (Europos, nacionalinius, regionų, vietos ir privačius) ir juos strategiškiau skirti;
27. todėl pritaria tam, kad vietos lygmeniu būtų vykdomas visapusiškas finansų planavimas kaip neatskiriama integruoto vystymosi planavimo dalis, ir ragina kiekvieną viešųjų išteklių naudotoją paisyti nuostatos siekti rezultatų ir griežtai laikytis principo „pinigai projektams, o ne projektai už pinigus“;
28. pabrėžia dėl lankstumo atsirandančią ERPF ir ESF kryžminio finansavimo pridėtinę Europos vertę vykdant socialinės įtraukties projektus ir integruotos miestų plėtros planus (strategijas); ragina Komisiją sudaryti lankstesnes tokio kryžminio finansavimo sąlygas, kad būtų skatinama jį naudoti ir kad tokios taisyklės netaptų kliūtimi rengiant ir įgyvendinant šiuos planus ar strategijas; atkreipia dėmesį į šių fondų papildomumą; pažymi, kad ESF lėšos galėtų būti naudojamos bendriems miestų, trečiojo sektoriaus ir privačiojo sektoriaus projektams remti, ypač miestų teritorijose, kuriose esama socialinės

atskirties ir aplinkos taršos; pažymi, kad sutelkus esamų Europos fondų lėšas būtų galima labai padidinti skiriamą finansavimą;

29. mano, kad miestų teritorijų dinamiškumą gali paskatinti veiksminga įvairių finansavimo Europos fondų lėšomis priemonių sąveika, ypač mokslinių tyrimų ir naujovių srityje;
30. pabrėžia vilčių teikiančią šiuo programavimo laikotarpiu sukurtą naujų finansų inžinerijos priemonių, taikomų vadovaujantis principu „projektai už pinigus“ ir „pinigai projektams“, vaidmenį; pabrėžia, kad reikia sukurti kintamas finansų inžinerijos priemones, kurios gali būti gyvybingos ir įvykdomos daug mažesnėse miestų teritorijose; ragina Komisiją įvertinti patirtį, įgytą naudojantis šiomis priemonėmis, ir prireikus tas priemones koreguoti, siekiant pagerinti jų konkurencinę padėtį finansų rinkoje, palyginti su įprastais komerciniais produktais, siekiant, kad jos būtų patogesnės vartotojui, praktiškesnės, patrauklesnės, taigi ir veiksmingos; mano, kad EIB finansinių priemonių palūkanų normos turėtų būti mažesnės, palyginti atitinkamomis komercinėmis paskolomis; atsižvelgdamas į teigiamus esamų finansų inžinerijos priemonių naudojimo rezultatus, ragina valstybes nares nuolat užtikrinti, kad būtų kuo veiksmingiau panaudota galima nauda, teikiama šių finansinių priemonių;
31. mano, kad visų pirma iniciatyva JESSICA gali tapti ypač svarbi, kai bus įgyvendinama miestų lygmeniu, todėl apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės linkusios centralizuoti jos įgyvendinimą;
32. ragina Komisiją užtikrinti, kad ateityje finansiniai srautai tarp Europos, nacionalinio ir regioninio lygmens būtų organizuojami kuo veiksmingiau ir lanksčiau; reiškia susirūpinimą dėl dabartinio mažo projektų išankstinio finansavimo dydžio ir mano, kad ateityje reglamentais reikėtų užtikrinti, kad valstybės narės būtų aiškiau įpareigosotos naudoti išankstinį finansavimą sumokėti viešiesiems naudos gavėjams, pvz., miestų valdžios institucijoms;
33. ragina Europos Komisiją siekti kuo geriau suderinti taisykles, taikomas atskiriems ES fondams, ir programas, pagal kurias vykdomi miestų ir vietos plėtros projektai yra tinkami skirti bendrą finansavimą, siekiant kuo labiau sumažinti biurokratinę naštą ir galimas įgyvendinimo klaidas;
34. ragina Regionų komitetą pateikti idėjų, kaip geriau apibrėžti būsimos sanglaudos politikos miestų aspektą;
35. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir Regionų komitetui.

AIŠKINAMOJI DALIS

Pranešimo esmė ir tikslai

Šio pranešimo tikslas – papildyti ankstesnį pranešimą „Miestų aspektas vykdant sanglaudos politiką naujuoju programavimo laikotarpiu“, atskleidžiant naujausius Europos miestų darbotvarkės pokyčius. Nuo 2009 m. žinoma keletas naujų įnašų plėtojant šį klausimą, o kitų tikimasi sulaukti ateinančiomis savaitėmis. Pranešime apžvelgiami keli klausimo „miestų aspektas vykdant sanglaudos politiką“ aspektai, kuriuos Regioninės plėtros komitetas laiko esminiais arba sudėtingais įgyvendinant būsimą sanglaudos politiką, kuri turi tapti tikrai vertinga ir veiksminga ES miestų atžvilgiu.

Su apibrėžtimi susiję dalykai

Europoje yra apie 5 000 miestų, kuriuose gyvena nuo 5 000 iki 50 000 žmonių ir beveik 1 000 miestų, kurių gyventojų skaičius yra didesnis nei 50 000. Europai būdinga teritorinė įvairovė ir policentrinė plėtra, palyginti tankus miestų tinklas, kuriame yra nedaug labai didelių miestų. Tik 7 proc. Europos Sąjungos gyventojų gyvena miestuose, kuriuose gyventojų skaičius viršija 5 mln., palyginti su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, kur tokie gyventojai sudaro 25 proc.¹ Pagal Europos miestų būklės ataskaitą² didžiausias miestų gyventojų augimas užregistruotas Ispanijoje, kur kai kuriose miestų vietovėse gyventojų skaičius kasmet didėjo 2 procentais ar daugiau. Airijos, Suomijos ir Graikijos miestuose gyventojų augimo procentas taip pat buvo vienas didžiausių ES, priešingai daugeliui Centrinės ir Rytų Europos miestų teritorijų, kur bendras gyventojų skaičius per tą patį laikotarpį sumažėjo. Beveik visuose miestuose auga priemiesčiai, o jei jie mažėja, vis vien tebėra tendencija, kad jie mažėja ne taip sparčiai kaip centriniai miestai.

Dėl reikšmingų nacionalinių skirtumų nėra tarptautiniu mastu nustatytos sąvokos „miestas“ bendros apibrėžties, kuri galėtų būti taikoma visoms šalims arba net visoms vieno regiono šalims. Daug pastangų įdėta siekiant, kad žodis „miestas“ būtų suprantamas vienodai, apibrėžtis kūrė JT³, Pasaulio bankas⁴, EBPO⁵ ir kai kurios pavienės šalys. Dauguma, jei ne visos, šios apibrėžties grindžiamos statistine informacija, susijusia su gyventojų skaičiumi ir tankiu. Nors nėra abejonių, kad skirtingose šalyse geografinis gyventojų pasiskirstymas labai skiriasi, iki šiol ES institucijos rėmėsi Eurostato⁶ požiūriu, išdėstytu Europos regionų ir miestų statistikos vadove: jame išskiriami keturi geografinių vienetų lygiai, apie kuriuos renkami stebėjimų duomenys. Šie vienetai skirstomi į centrinį miestą arba „branduolį“, didesnes metropolines zonas (DMZ), „kernelį“ – šis pavadinimas sukurtas devyniems didmiesčiams, kuriuose „administracinio miesto“ sąvoka neturėjo geografinių atitikmenų, ir

¹ Europos Bendrijų Komisijos Žalioji knyga dėl teritorinės sanglaudos. Kaip teritorinę įvairovę paversti privalumu, Briuselis, 2008 m.

² Europos miestų būklės ataskaita. Europos miestų audito vertės didinimas, 2007 m., http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/urban/stateofcities_2007.pdf.

³ http://unstats.un.org/unsd/demographic/sconcerns/densurb/Defintion_of%20Urban.pdf.

⁴ http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/table3_10.pdf.

⁵ <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6492>.

⁶ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-07-005/EN/KS-RA-07-005-EN.PDF.

miesto kvartalus. Nors Eurostato apibrėžtį galima visapusiškai taikyti statistiniais tikslais, atsižvelgiant į esamus skirtumus ir įvairius požiūrius, panašu, kad labai sudėtinga sukurti bendrą aiškią „miesto“ apibrėžtį sanglaudos politikos kontekste, ir todėl remiantis subsidiarumo principu apibrėžties klausimas turėtų būti paliekamas spręsti valstybės narėms.

Istorinė raida

Istoriškai į miestų aspektą buvo atsižvelgiama imantis pagrindinių struktūrinių veiksmų. Nuo 1990 m. įgyvendinami URBAN bandomieji projektai. Nuo 1994 m. buvo vykdoma URBAN Bendrijos iniciatyvos programa, leidusi skatinti integruotus vietos plėtros modelius.

Nors ankstesniu programavimo laikotarpiu įvairioms URBAN iniciatyvoms skirtas specialus finansavimas, 2007–2013 m. taip nėra. Priėmus naujus struktūrinius fondus reglamentuojančius teisės aktus, miestų plėtros politika integruota (įtraukta) į sanglaudos bei regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslus, šitaip pabrėžiant svarbą, kurią ES teikia šiam sanglaudos politikos aspektui. Sudarant nacionalinius strateginių krypčių planus ir veiksmų programas, valstybės narės buvo skatinamos, bet ne įpareigojamos įtraukti tvarią miestų plėtrą kaip strateginį prioritetą. Tačiau, atsižvelgiant į miestų ir miestų aglomeracijų svarbą Europos ekonomikai, to nepadarius būtų iš esmės sužlugdyti bet kokie jų planai tapti aktyviais dalyviais padedant ES siekti savo tikslų.

Pagal dabartinius persvarstytus reglamentus valdančiosioms institucijoms leidžiama pasinaudoti labai įvairiomis viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystėmis valdant lėšas, skirtas miestų plėtrai. Taigi iš struktūrinių fondų galima finansuoti finansų inžinerijos operacijas, pavyzdžiui, rizikos kapitalo fondus, garantinius fondus ar paskolų fondus. Europos Komisija ir Europos investicijų bankas sukūrė tris finansines priemones, t. y. JEREMIE¹, JASPERS² ir JESSICA³ JESSICA (Bendra Europos parama tvarioms investicijoms į miestus) yra ypač svarbi miestų plėtrai. Jos tikslas – panaudojant turimus finansinius išteklius pasiekti sverto efektą. Atgautos lėšos turi būti vėl investuojamos į miestų plėtrą arba paskirtos vadovaujančiajai institucijai investuoti į kitus miestų projektus. Tiesą sakant, šiuo metu vis dar vykdomas pirminis JESSICA etapas.

Su tema susiję faktai

Pagal Europos Komisijos statistiką⁴ 2007–2013 m. miestų plėtrai numatyta apie 21,1 mlrd. EUR arba 6,1 proc. viso ES sanglaudos politikos biudžeto. Iš jų 3,4 mlrd. EUR skirta pramoninių vietovių ir užterštų teritorijų atkūrimui, 9,8 mlrd. EUR skirta miesto ir kaimo vietovių atnaujinimo projektams, 7 mlrd. EUR – netauriam miesto transportui, o 917 mln. EUR – būstui. Didelį poveikį miestams daro ir kitos investicijos į infrastruktūrą, mokslinių tyrimus ir naujoves, transportą, aplinką, švietimą, sveikatą ir kultūrą.

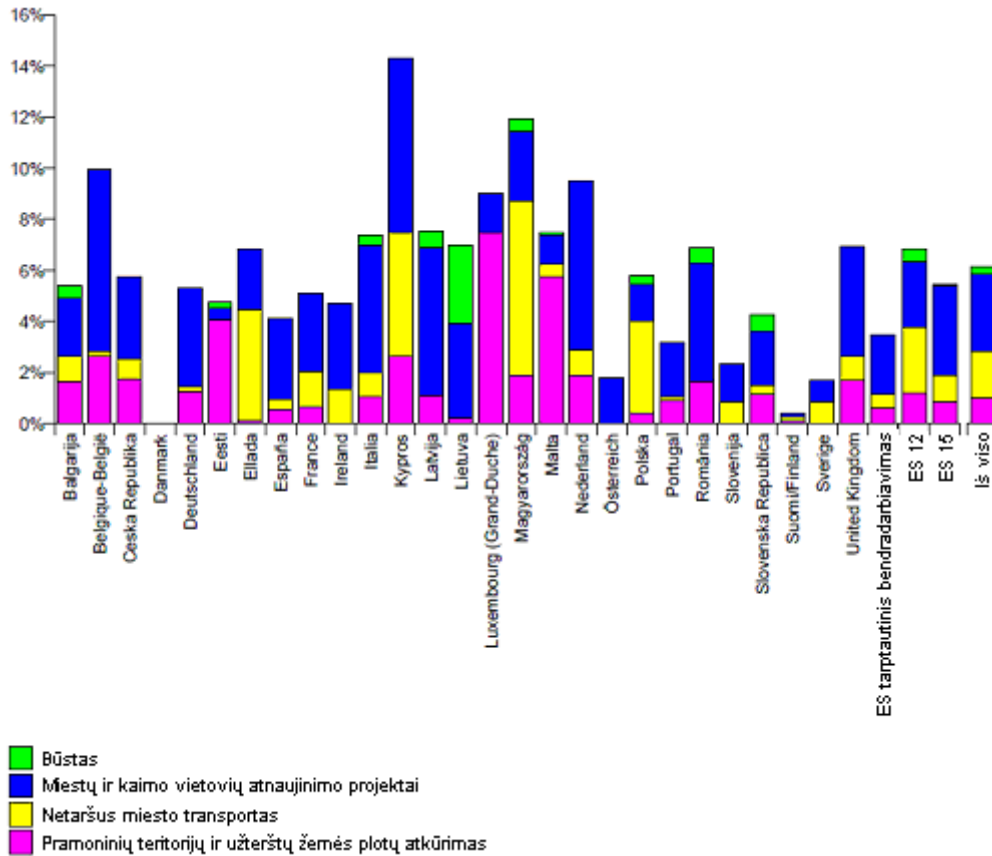
¹ Naują verslą pradedančioms įmonėms sukuriama daugiau galimybių gauti finansavimą, palengvinama labai mažų įmonių bei MVI plėtra.

² Remiamas pagrindinių projektų rengimas.

³ Remiama finansų inžinerija miestų plėtros srityje.

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/statistics/2007_urban.pdf.

Diagrama. 2007–2013 m. miestų plėtrai skirtos lėšos



Šaltinis: Regioninės plėtros generalinis direktoratas SFC2007.

Su tema susijusios aplinkybės

Pagrindinis patobulintos miestų darbotvarkės tikslas turėtų būti pagalba plėtojant ir kokybiškai atnaujinant Europos miestų infrastruktūrą ir paslaugas. Viena vertus, būsimos priemonės turi būti glaudžiai susijusios su bendrais ES prioritetais, kad būtų galima pagrįsti iš ES biudžeto skiriamą paramą. Tačiau strategija „Europa 2020“ daugiausia susijusi su ateities tendencijomis. Įveikti dabartinius Europos miestų skirtumus vienodai svarbu ir į tai turėtų būti atsižvelgta nustatant būsimos sanglaudos politikos prioritetus. Atsižvelgiant į Lisabonos strategijos patirtį, miestų darbotvarkės raida neturi būti vienpusis procesas, ji turi turėti platų aspektą „iš apačios į viršų“. Todėl labai svarbu, kad miestai turėtų savo nuomonę, kurios būtų atidžiai klausomasi ES lygmeniu.

Vietos poreikiai ir ES prioritetai

Miestai yra Europos ekonominės veiklos, naujovių ir užimtumo centrai, tačiau jiems kyla daug problemų. Tokias sudėtingas problemas kaip kėlimosi į priemiesčius tendencija, skurdo ir nedarbo koncentravimasis priemiesčiuose ar didėjančios transporto grūstys reikia spręsti kompleksiskomis priemonėmis, pritaikytomis transporto, būsto, mokymo ir užimtumo programomis. Šios problemos sprendžiamos Europos regionine ir sanglaudos politika.

Viena vertus, aiškiai suvokiama, kad bendrasis ES finansavimas turi sutapti su bendrais ES prioritetais, įtrauktais į strategiją „Europa 2020“. Joje dėmesys sutelkiamas į naujų problemų sprendimą ir į laikiną ekonomikos nuosmukio poveikį. Kita vertus, pranešėjas mano, kad neturi būti atsisakyta pirminio sanglaudos politikos (taip pat jos miestų darbotvarkės) tikslo siekti įveikti dabartinius skirtumus.

Tiesą sakant, kai vietos valdžios institucijų prašoma išdėstyti problemas pagal svarbą, jos linkusios investuoti į skirtumus ir sunkumus, o tada – į galimybes susidoroti su pasaulinėmis tendencijomis. Labai svarbu rasti būdą nustatyti teisingą šių dviejų krypčių pusiausvyrą. Pranešėjas mano, kad ES finansavimas neturėtų vien tik pakeisti nepakankamą investavimą praeityje. Kita vertus, ES lygmeniu keliami reikalavimai neturėtų būti ir pernelyg griežti, kitaip ES pasiūlymas neatitiks vietos paklausos. Galėtų būti pateisinamos investicijos į pažangią miestų plėtrą siekiant aukštesnės miestų infrastruktūros ir paslaugų kokybės.

Įpareigojimų (sprendimų priėmimo, projektų atrankos, finansinių įpareigojimų) vykdymo perdavimas

Kiek tai susiję su kišimusi į regionų ir miestų plėtrą Europos lygmeniu, subsidiarumo principas yra pagrindinis elementas. Pranešėjas mano, kad bendrais prioritetais ir priemonėmis vietos lygmeniu įgyvendinamos iniciatyvos turėtų būti remiamos, o ne pakeičiamos. Šiuo atžvilgiu svarbiausias klausimas yra kokios priemonės taikytinos ir kokių lygmeniu?. Pranešėjas pritaria, kad kiekvienu lygmeniu turėtų būti pasinaudota stipriosiomis pusėmis:

- **ES lygmeniu** – teikti finansinius išteklius, duomenis (lyginamosios analizės, visuotinių tendencijų), siūlyti metodiką, pagrįstą bendra geriausia patirtimi, daugiapakopio valdymo rekomendacijas, nustatyti būtinus programų standartus siekiant laikytis ES prioritetų;
- **nacionaliniu lygmeniu** – kuriant programas, dėl jų derantis ir jas įgyvendinant oficialiai prisiimti bendrą atsakomybę už miestus, sukurti priemones ir išteklius pagal konkrečius nacionalinius miestų plėtros prioritetus, kurie papildė ES prioritetus;
- **regioniniu lygmeniu** – pasiekti, kad miestai būtų bendrai atsakingi už regionų veiklos programas (žr. pirmiau), koordinuoti regionų ir vietos strateginius plėtros planus, kurti tokio koordinavimo struktūras, sukurti priemones ir išteklius pagal konkrečius regioninius miestų plėtros prioritetus, kuriais papildomi ES ir nacionaliniai prioritetai;
- **vietos lygmeniu** – analizė, strateginis planavimas ir sprendimų priėmimas, projektų atranka (nebūtinai „administruojant“ lėšas), integruotas finansinis planavimas (ES, nacionalinių, regionų, vietos ir privačių išteklių).

Daugiapakopio valdymo ir partnerystės principas

Dėl miestų darbotvarkės raidos ateityje labai svarbu pamąstyti apie neseniai įtraukto miestų aspekto integravimo patirtį. Prieš imantis tolesnių veiksmų turi būti tinkamai įvertintas integravimo procesas, taip pat pranašumų ir trūkumų sąrašas. Įvertinus turėtų būti parengtas rekomendacijų ar standartų dėl oficialiesnio dalyvavimo kuriant ir įgyvendinant būsimą politiką vietos lygmeniu sąrašas.

Integruotas strateginis planavimas

Integruotas strateginis planavimas bendrai pripažįstamas svarbia priemone, kuria užtikrinamas veiksmingumas ir visa apimantis požiūris į vietos plėtrą. Kita vertus, skirtingose valstybėse narėse apibrėžtis ir supratimas skiriasi. Galbūt praverstų nustatyti bendras gaires. Todėl pranešėjas siūlo, kad Europos Parlamentas ragintų Komisiją parengti tokias gaires ir dėti pastangas techninės pagalbos srityje. Tuo pačiu valstybės narės bus skatinamos pasinaudoti teikiama pagalba miestų planavimo srityje.

Visapusiškas finansų planavimas, įskaitant finansų inžinerijos ateities planavimą

Remiantis patirtimi, daugeliu atvejų idėjos projektams kuriamos remiantis ne tikrais poreikiais ir strateginiais prioritetais, o skirtu finansavimu. Tai vienas pagrindinių vystymosi politikos ir sanglaudos politikos iššūkių. Metodą „projektai už pinigus“ turėtų pakeisti metodas „pinigai už projektus“: projektai turėtų būti rengiami ne siekiant panaudoti turimas lėšas, o siekiant įgyvendinti strateginius tikslus.

Pranešėjas mano, kad miestams turėtų būti siūlomos gana lanksčios galimybės naudoti lėšas pagal savo skirtingus prioritetus. Plėtros projektai turėtų būti rengiami ne siekiant panaudoti turimas lėšas, o siekiant įgyvendinti strateginius tikslus. Regionų, nacionalinio ir ES finansavimo galimybės turėtų būti derinamos taip, kad apimtų įvairius specialius poreikius.

1.12.2010

TRANSPORTO IR TURIZMO KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Regioninės plėtros komitetui

dėl Europos miestų darbotvarkės ir jos ateities vykdant sanglaudos politiką
(2010/2158(INI))

Nuomonės referentė: Anna Rosbach

PASIŪLYMAI

Transporto ir turizmo komitetas ragina atsakingą Regioninės plėtros komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. primindamas, kad judumas ir transportas yra labai svarbūs miestų vystymosi veiksniai, ypač daugelyje skurdžių vietovių, ir kadangi transportas gali daryti svarbų poveikį miestų vietovių ekonomikai, aplinkai ir klestėjimui bei piliečių gerovei,
- B. kadangi dauguma transporto mazgų (ypač transeuropinių transporto tinklų (TEN-T)) ir įvairiarūšio transporto mazgų yra miestų vietovėse ir kadangi judumas miestuose ypač svarbus norint, kad šie strateginiai taškai sėkmingai veiktų ir būtų teikiamos logistikos ir įvairiarūšio transporto jungčių paslaugos,
- C. kadangi strategijos „Europa 2020“ svarbiausi elementai apima ne tik tikslus, susijusius su aplinka, eismo srautu ir energiniu naudingumu, bet ir bendrą transporto naudingumą, ypač miestų vietovėse, kuriose gyvena apie 75 proc. ES piliečių ir kurios sukuria apie 85 proc. Sąjungos BVP,
 1. pabrėžia veiksmingo, saugaus, įperkamo ir aplinkai nekenksmingo transporto tinklo svarbą siekiant tvaraus miestų atsinaujinimo ir atkreipia dėmesį į tai, kad nuosekliai apsvarstytas regionų ir miestų planavimas taip pat šiuo požiūriu yra vienas esminių elementų, kadangi jis sudaro pagrindinę tinkamai veikiančios ir tvarios transporto sistemos išankstinę sąlygą;
 2. pabrėžia pagalbinį vaidmenį, kurį sanglaudos politika ir struktūriniai fondai bei Sanglaudos fondas gali atlikti, skatinant judumą mieste; atkreipia Komisijos dėmesį į tai,

kad svarbu užtikrinti, jog miestų vietovės visose ES dalyse galėtų šią paramą gauti, nes miestams būdingų problemų sudėtingumas susijęs ne vien tik su BVP;

3. pakartoja, kad pritaria principams, numatytiems Parlamento rezoliucijoje dėl judumo mieste veiksmų plano (2008/2271(INI)), ir ragina įgyvendinti 20-ies veiksmų priemones, kurias Komisija pasiūlė Judumo mieste veiksmų plane (COM(2009)0490);
4. atkreipia dėmesį į tai, kad subsidiarumo principas apima miesto transporto paslaugas; vis dėlto pabrėžia, kad Europos bendradarbiavimas, koordinavimas ir finansavimas sudarytų galimybes vietos valdžios institucijoms spręsti sunkumus, su kuriais jos susiduria, ypač sunkumus transporto srityje;
5. ragina Komisiją laikantis subsidiarumo principo, atsižvelgiant į konkrečių miestų vietovių skirtingą pobūdį ir ypatumus, taip pat bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, regionais ir vietos suinteresuotaisiais asmenimis ir atsižvelgiant į socialinės įtraukties, saugos, konkurencingumo ir aplinkos apsaugos tikslus siekti pagerinti transporto ir sanglaudos politikos sričių koordinavimą miestų lygmeniu; dar kartą ragina rengiant programas ir atliekant struktūrinių fondų bei Sanglaudos fondo teikiamos paramos projektų atranką privalomai taikyti integruotą požiūrį;
6. teigiamai vertina Penktoje ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos pažangos ataskaitoje numatytą Komisijos siekį įdiegti ambicingą miestų programą ir vykdant sanglaudos politiką labiau atsižvelgti į miestų vietoves;
7. tvirtai remia integruotų tvarių judumo mieste planų (IJMP), kurie turėtų apimti miesto prekių ir paslaugų logistikos planus, naudojimą ir skatinimą; ragina Komisiją paskelbti rekomendacijas ir gaires, skirtas rengti šiems planams, be kita ko, apimantiems neteršiančių susisiekimo priemonių (dviračių, pėsčiųjų eismo ir kt.) infrastruktūros plėtros planus, visiškai integruotus į viešąjį transportą, geresnį miesto planavimą ir į tinkamą susisiekimą su apylinkėmis bei kaimo vietovėmis, taip pat kuriuose būtų atsižvelgiama į pagrindinius kriterijus, pavyzdžiui, saugą, poveikį gyventojų gyvenimo kokybei, aplinkos apsaugą ir ekonominį veiksmingumą; siūlo, kad ES finansavimas, skiriamas miesto transporto projektams, priklausytų nuo to, ar šie planai parengti;
8. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia užtikrinti, jog judumo mieste planai apimtų saugumo keliuose strategijas ir kad juose ypač daug dėmesio būtų skiriama patiemis pažeidžiamiausiems kelių naudotojams;
9. mano, kad integruotas bilietų pardavimas miesto, tarp miestiniu ir regioniniu lygiais yra gyvybiškai svarbus judumui ir ragina Komisiją populiarinti Sąjungoje esamų sistemų gerą patirtį, taip pat prireikus taikyti konkrečias priemones;
10. pabrėžia prieinamo, kokybiško ir tvaraus viešojo transporto ir įvairiarūšio transporto tinklų, kaip miestų plėtros problemos sprendimo, svarbą miestų bei priemiesčių vietovėms, aglomeracijoms ir prie miestų esančioms kaimo vietovėms, taip pat skurdžioms apylinkėms ir mažesnio judumo asmenims ir ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti keitimąsi gerąja patirtimi šioje srityje;
11. atsižvelgdamas į tai remia veiksmus, kuriais siekiama skatinti tvariausio tipo miesto

viešąjį transportą, pavyzdžiui, metro, tramvajus ir automobilius, kurie išmeta mažai CO2 dujų, taip pat kitas sveikas ir nemotorizuotas transporto priemones, pavyzdžiui, dviračius; ragina vietos ir regionų valdžios institucijas atnaujinti miestų automobilių parkus siekiant naudoti ekologiškesnius automobilius ir transporto priemones;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad upėse naudojant greitas ir neteršiančias valtis galima labai prisidėti mažinant miesto transporto ekologinį pėdsaką, ir ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti keistis geriausia patirtimi šioje srityje;
13. pabrėžia, kad miesto vietovių gyventojų tankis lemia tai, jog jose labiausiai kenčiama nuo spūsčių ir triukšmo taršos ir daugiausia jų sukeliama; ragina Komisiją skatinti naudotis viešuoju transportu, kuris galėtų pakeisti automobilius šiose vietovėse;
14. ragina Komisiją įgyvendinti Leipcigo tvaryjū Europos miestų chartiją ir informuoti Parlamentą apie pokyčius šioje srityje;
15. pabrėžia didžiulę transporto infrastruktūros svarbą Europos regionams ir miestams ir ragina Komisiją geriau išnaudoti turimus finansavimo šaltinius ir pateikti naujoviškų jos plėtros finansavimo sprendimų rengiant bandomuosius projektus ir vystant tinklus, pavyzdžiui, pažangiųjų miestų projektą, nedarant žalos miesto ir kaimo susisiekimui;
16. pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į svarbų su socialine sanglauda susijusį viešojo transporto vaidmenį investicijų politikos, sąžiningų sąlygų ir viešųjų paslaugų įpareigojimų, kurie daro konkretų poveikį šio pobūdžio transportui, srityse, siekiant užtikrinti vienodas galimybes gauti darbą, išsilavinimą ir dalyvauti kultūriniame gyvenime, taip pat užkirsti kelią miestų getų steigimui;
17. ragina Komisiją užtikrinti, kad, kai kitą kartą bus iš esmės nagrinėjami teisės aktai dėl keleivių teisių, ypatingas dėmesys bus skiriamas mažesnio judumo asmenų grupėms ir atitinkamų piliečių grupių įtraukimui į nagrinėjimo procesą;
18. laikosi nuomonės, kad ekonomikos krize turi būti pasinaudota kaip galimybe transporto politikos srityje daugiausia dėmesio skirti naujoviškoms ir ekologiškoms transporto rūšims, taip pat sąveikioms pažangiosioms transporto sistemoms; atsižvelgdamas į tai, remia iniciatyvą CIVITAS ir Merų paktą ir ragina Komisiją užtikrinti, kad abi šios iniciatyvos ateityje būtų atnaujintos ir apimtų priemones, kuriomis būtų siekiama gerinti miestų ir tarp miestinio transporto valdymą; pabrėžia, kad intelektinių transporto sistemų (ITS) taikymas labai padės gerinti energijos vartojimo efektyvumą, transporto sektoriaus saugą ir saugumą, ir ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad ITS būtų naudojamos koordinuotai ir veiksmingai visoje Sąjungoje, ypač miestų vietovėse;
19. ragina Komisiją ir valstybes nares investuoti į ITS, kuriomis būtų teikiamos naujoviškos paslaugos, susijusios su įvairių rūšių transportu ir eismo valdymu, labiau suderintais ir „išmanesniais“ transporto tinklais;
20. mano, kad sanglaudos politika daro didelį poveikį taikant integruotą požiūrį, įskaitant tokius aspektus, kaip transportas (veiksmingas atskirų transporto rūšių ir jų derinių naudojimas), žemės naudojimas ir gamtos apsauga, klimato apsauga, triukšmo mažinimas ir energijos vartojimo efektyvumas;

21. pabrėžia struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo potencialą užbaigiant TEN-T programą, ypač miestų vietovėse, tačiau apgailestauja, kad nepakankamai koordinuojamos sanglaudos ir transporto politikos sritys; ragina valstybes nares daugiau naudoti turimus išteklius; apgailestauja dėl to, kad trūksta aiškumo ir informacijos apie šiuo metu vykstančių projektų įgyvendinimą;
22. mano, kad miestai sudaro pagrindinius TEN-T mazgus, ir, kaip teigiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 170 straipsnyje, atlieka labai svarbų teritorinės, ekonominės ir socialinės sanglaudos vaidmenį; ragina Komisiją, kai kitą kartą bus nagrinėjami TEN-T tinklai, aiškiai nustatyti jungtis tarp miestų, kuriuose yra šie mazgai, ir atitinkamų uostų, oro uostų ir logistikos centrų;
23. ragina Komisiją naudoti naujoviškas, tikrai veiksmingas transporto infrastruktūros ir transporto sistemų finansavimo formas (Europos obligacijos, „auksinė taisyklė“ ir t. t.) ir pakartoja savo raginimus padidinti TEN-T biudžetą.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	1.12.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 33 -: 1 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Inés Ayala Sender, Georges Bach, Izaskun Bilbao Barandica, Antonio Cancian, Michael Cramer, Christine De Veyrac, Ismail Ertug, Carlo Fidanza, Knut Fleckenstein, Mathieu Grosch, Juozas Imbrasas, Dieter-Lebrecht Koch, Werner Kuhn, Jörg Leichtfried, Eva Lichtenberger, Marian-Jean Marinescu, Hella Ranner, Vilja Savisaar-Toomast, Debora Serracchiani, Brian Simpson, Keith Taylor, Silvia-Adriana Ţicău, Giommaria Uggias, Thomas Ulmer, Dominique Vlasto, Artur Zasada, Roberts Zīle
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Zigmantas Balčytis, Philip Bradbourn, Spyros Danellis, Dominique Riquet, Joachim Zeller, Janusz Władysław Zemke
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	David-Maria Sassoli

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	26.5.2011
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 36 -: 0 0: 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	François Alfonsi, John Bufton, Alain Cadec, Salvatore Caronna, Francesco De Angelis, Tamás Deutsch, Elie Hoarau, Danuta Maria Hübner, Juozas Imbrasas, María Irigoyen Pérez, Seán Kelly, Mojca Kleva, Constanze Angela Krehl, Petru Constantin Luhan, Ramona Nicole Mănescu, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Jan Olbrycht, Wojciech Michał Olejniczak, Markus Pieper, Tomasz Piotr Poręba, Georgios Stavrakakis, Nuno Teixeira, Michael Theurer, Michail Tremopoulos, Lambert van Nistelrooij, Kerstin Westphal
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Karima Delli, Cornelia Ernst, Karin Kadenbach, James Nicholson, Maurice Ponga, Elisabeth Schroedter, László Surján, Patrice Tirolien, Derek Vaughan, Sabine Verheyen